Notitie doorwerkingstraject
Effectiviteit van het subsidiebeleid in Barneveld

augustus 2010

1. Inleiding

In 2006 heeft de rekenkamercommissie (toen nog ViP+) een onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit van het subsidiebeleid in de gemeente Barneveld. In april 2007 hebben wij hierover een rapport met een aantal aanbevelingen aangeboden aan de gemeenteraad. Centrale uitgangspunten bij deze aanbevelingen waren: richt je als gemeente meer op effectiviteit, voorkom onnodige regelgeving en zie relatiebeheer met de vrijwilligersorganisaties als instrument om de effectiviteit te bevorderen.

In de raadsvergadering van 2 oktober 2007 heeft de gemeenteraad ingestemd met de bestuurlijke reactie van het college en met de aanbevelingen van de rekenkamercommissie. In een amendement heeft de raad tevens aangegeven dat hij in overleg wenst te treden met subsidieontvangers over hun visie op het formuleren van meetbare maatschappelijke effecten die gekoppeld worden aan de subsidieverlening.

De rekenkamercommissie heeft, conform de toezegging bij het uitbrengen van het rapport, onderzocht in hoeverre de overgenomen aanbevelingen in het rapport in de praktijk zijn gebracht en in hoeverre deze aanbevelingen door de gemeente als effectief worden beoordeeld.
Wij rapporteren in deze notitie over onze bevindingen. Allereerst lichten wij toe *hoe* wij dit doorwerkingsonderzoek hebben uitgevoerd (paragraaf 2). In paragraaf 3 geven wij de bevindingen weer. In paragraaf 4 besluiten wij met onze conclusies.

2. Verantwoording onderzoeksaanpak

Wij hebben het college gevraagd om relevante nieuwe en/of gewijzigde beleidsdocumenten sinds december 2006 op te sturen en om aan te geven hoe de aanbevelingen zijn doorgevoerd. Het college heeft diverse documenten opgestuurd, en op 9 juni jl. heeft het college een schriftelijke notitie verstuurd over de implementatie van de aanbevelingen (zie bijlage 1).

Wij hebben in de eerste plaats gekeken naar de nieuwe of gewijzigde documenten over subsidiebeleid. Dat zijn:

- Plan van Aanpak Subsidiebeleid in Barneveld (12 februari 2009)
- Gewijzigde beleidsregels sinds 2005 (Cultuurhistorie 2009, Muziek/Majoretten/Zang, Muziekverenigingen 2007, AMW 2006)[1]
- Procesbeschrijving subsidieverlening in Protos (intranet)
- Subsidieverleningsbeschikking SWOB 2010
- Notitie Gemeente Barneveld, ouderen en de SWOB
- Meerjarenconvenant Bibliotheek gemeente Barneveld Budgetsubsidie 2011-2014
- Productbegroting bibliotheek eerste wijziging 2010

Daarnaast hebben wij gesproken met betrokken ambtenaren over:

- het algemene subsidiebeleid
- de bibliotheek
- het ouderenwerk
- sportsubsidies.

Gelet op de beperkte opzet van dit onderzoek hebben wij deze notitie niet voor een bestuurlijk wederhoor aan het college voorgelegd[2] maar rechtstreeks aan de raad gezonden. Uiteraard kan de raad het college voor de behandeling nog om een reactie verzoeken. Het college kan natuurlijk ook zelf richting raad reageren.
Het feitelijke onderzoekswerk is verricht door drs. J.P.P. van Dort (voorzitter rekenkamercommissie), ir. F.T. van de Vlierd RC (lid Rekenkamercommissie) en drs. B.C.J. Does (secretaris/onderzoeker van de rekenkamercommissie). De voltallige commissie heeft het onderzoek begeleid.

3. Bevindingen doorwerkingsonderzoek

3.1 Ontwikkelingen sinds 2007

Er heeft zich sinds 2007 een aantal ontwikkelingen voorgedaan bij de gemeente die relevant zijn voor het subsidiebeleid:

- De werkgroep Budgetcyclus heeft een stap gemaakt met het ontwikkelen van indicatoren voor maatschappelijke effecten en bijbehorende prestatie-indicatoren[3]. Deze ontwikkeling heeft ook effect heeft gehad op het subsidiebeleid.
- In 2009 is een Plan van Aanpak Subsidiebeleid opgesteld. Wegens organisatorische redenen (onder andere verschuiving van het dossier tussen afdelingen) is de implementatie twee jaar vertraagd. Er zijn wel al allerlei ontwikkelingen ingezet op de verschillende afdelingen, maar met dit Plan van Aanpak is het meer gecoördineerd opgepakt, stelt een respondent.

[1] Deze wijzigingen staan los van de aanbevelingen van de rekenkamercommissie
[2] Wel hebben de ambtenaren een technische reactie gegeven.
[3] Dit is ook reeds geconstateerd in het rapport van de rekenkamercommissie over het coalitieakkoord 2006-2010.

- In 2007 is een traject Deregulering ingezet, waarbij ook is gekeken naar de subsidie-verlening.
- In het Coalitieakkoord 2010-2014 geven de coalitiepartijen aan dat zij het subsidiebeleid van de gemeente onderzoeken, en voorstellen zullen doen over toekomstige subsidie-verlening die passen binnen de visie van de coalitie op de taak en verantwoordelijkheden van de gemeente, respectievelijk het eigen initiatief en de zelfstandigheid van inwoners en belanghebbenden.

3.2 Implementatie van de aanbevelingen

Algemeen
Het college geeft in een algemene reactie aan dat de aanbevelingen geïmplementeerd zijn, dan wel in de toekomst zullen worden opgepakt. De bedoeling is dat voorgenomen acties in 2010 worden afgerond. Het college geeft aan dat het opstellen van een nader specifiek subsidiebeleid overbodig is gebleken. Het college buigt zich momenteel over een forse ombuigingstaakstelling. Mede gelet op het feit dat subsidie hier onderdeel van uitmaakt, zal een heroverweging van het subsidiebeleid in de uitvoering van de ombuigingstaakstelling meegenomen kunnen worden.

Implementatie van de aanbevelingen
In onderstaande geven we per aanbeveling weer hoe deze is geïmplementeerd.

Aanbeveling 1 Beleidsdoelstellingen richten op meetbare maatschappelijke effecten
De gemeenteraad wordt aanbevolen zich nader uit te spreken over de beoogde maatschappelijke effecten (outcome), waarbij deze meetbaar worden geformuleerd, dan wel dat hieraan meetbare prestaties (output) worden gekoppeld door het college. Deze uitwerking kan zowel kwantitatief als kwalitatief (bijvoorbeeld kwaliteitsnormen of klanttevredenheidsonderzoeken) gericht zijn. Pas dan kan worden gekeken in hoeverre het subsidiebeleid effectief is.

Bestuurlijke reactie college: kon zich vinden in de aanbeveling. In 2007 zal de werkgroep budgetcyclus in overleg treden over hoe de effectmeting van het subsidiebeleid kan worden verbeterd.

<u>Stand van zaken 2010 volgens het college:</u>
Het college geeft aan dat de beleidsdoelstellingen ondermeer zijn vastgelegd in de Programma-begroting en Kadernota. Hieraan zijn (effect)indicatoren verbonden. Het toepassen van de subsidie-verordening en beleidsregels (waar ook het beleidsdoel in staat) is een middel om deze doel-stellingen te bereiken en moet hierop aansluiten. De aanbeveling is hiermee gerealiseerd, concludeert het college.

In één van de interviews is aangegeven dat in de Programmabegroting de effecten op algemeen niveau zijn geformuleerd (maatschappelijk effect). Het is de bedoeling dat dit verder wordt door-ontwikkeld naar prestatie-indicatoren (piramide budgetcyclus).
Bij de bibliotheek zien we dat in de Programmabegroting 2010 de volgende indicatoren zijn opgenomen: ‘minimaal 13.042 leden bibliotheek: 25,4% van de totale bevolking’ en ‘minimaal 544.164 uitgeleende media’.

In het opgestelde convenant tussen gemeente en bibliotheek staat een nulmeting en de te leveren producten, diensten, tarieven en openingsuren. Prestatie-indicatoren zijn bijvoorbeeld: aantal leners, aantal uitleningen, aantal deelnemende ouderen, KTO-resultaten en aantal instellingen. De cijfers uit 2009 (nulmeting) vormen de streefwaarden voor 2010. De komende jaren kan hier echt op gestuurd worden, stelt een respondent.

Voor het ouderenwerk is het volgens een respondent lastig om een causale relatie aan te tonen tussen het beleid en het maatschappelijk effect. In de budgetcyclus is gekozen voor een algemene indicator 'sociale kwaliteit van de leefomgeving'. De respondent benadrukt dat er geen één-op-één relatie bestaat tussen het ouderenwerk en deze indicator. De subsidieverlening is dan ook niet expliciet gericht op dit maatschappelijke effect, maar meer concreet op prestaties die mogelijk deze indicator 'bevorderen'. Het meten van maatschappelijk effect van beleid is bij zorg en welzijn altijd erg lastig, stelt de respondent.
De situatie van ouderen wordt gemeten via een GGD-monitor (met gegevens over onder andere gezondheid, eenzaamheid en welbevinden). Hieruit zouden effecten kunnen blijken maar het is nooit één op één terug te leiden. Maar er komen in ieder geval aandachtspunten uit naar voren, zoals bijvoorbeeld risicogroepen (vrouwen en 75-plussers).
Eén van de prestatieafspraken met de SWOB zijn periodieke klanttevredenheidsonderzoeken. Dit leverde input op voor de subsidieafspraken voor 2010. Twee belangrijke conclusies uit het KTO waren:

- de bezoekers zijn over het algemeen heel tevreden, maar het is wel een vaste groep. Er is weinig nieuwe aanwas.
- Er wordt minder goed gescoord op de prestatie 'bevorderen van sociale steun' (onderling tussen deelnemers)

De subsidie voor 2010 is nu voor een deel gekoppeld aan de werving van nieuwe deelnemers (prestatie).

Aanbeveling 2 Meerjarige gemeentelijke beleidsvisie
Formuleer voor de instellingen en verenigingen een gemeentelijk subsidiebeleid dat zich over meerdere jaren uitspreidt (zo mogelijk gelijk aan de raadsperiode). We bepleiten dat direct na het aantreden van de nieuwe raad en het nieuwe college de doelstellingen, en effecten met de instellingen /verenigingen vooraf worden besproken. Het subsidiebeleid dient zich te richten op meerjarige overeenkomsten met afspraken over inhoud, en over de erbij behorende middelen. Bij een subsidieplafond zou de verdeling over verschillende instellingen ook tot stand moeten komen op basis van inhoud. Evalueer dit inhoudelijke beleid ook voor afloop van de termijn.

Zo wordt voorkomen dat afzonderlijke subsidies ad hoc op de politieke agenda komen. En bij een tekort aan subsidiemiddelen kan zo een keuze worden gemaakt op inhoud/prioriteiten zodat een kaasschaafmethode niet meer het enige alternatief is.

Bestuurlijke reactie college: kon zich vinden in de aanbeveling. Het meerjarig gemeentelijk subsidiebeleid zal in het volgende coalitieakkoord worden ingevoerd en staat daarom in 2010 op de meerjarenraadsagenda.

<u>Stand van zaken 2010 volgens het college:</u>
Het college geeft aan dat door de ontwikkelingen bij aanbeveling 1 er geen nader specifiek meerjarig subsidiebeleid noodzakelijk is. Voor een meerjarenperspectief kan worden aangesloten bij de ontwikkelde beleidsdoelen en effectindicatoren.

Aanbeveling 3 Informatievoorziening aan de raad
De informatievoorziening aan de raad zou gericht moeten zijn op het behalen van beoogde doelstellingen. De rapportage richt zich op output, kwaliteit en het bestede budget op hoofdlijnen, en voor zover mogelijk over de outcome. De verantwoordingsinformatie van de instellingen dient daartoe afgestemd te zijn op de management- en bestuursrapportages binnen de gemeente. De raad ontvangt jaarlijks een verantwoording op hoofdlijnen.

Bestuurlijke reactie college: kon zich vinden in onze aanbeveling. Met ingang van 2008 zal de raad jaarlijks informatie over het behalen van de doelstellingen van het subsidiebeleid van het voorgaande jaar ontvangen.

Stand van zaken 2010 volgens het college:
Het college schrijft dat de informatie over de indicatoren onderdeel uitmaakt van de budgetcyclus. De organisatie is momenteel bezig met een overzicht per subsidie, zoals genoemd in het Plan van aanpak 2009. Dit betreft een overzicht van de verstrekte c.q. begrote subsidies per soort subsidie-ontvanger.

In het interview is toegelicht dat dit in 2010 zal worden uitgevoerd. Het is vooral een 'technisch verhaal': een aanpassing van de automatisering en de registratie daarin. De raad krijgt nu wel informatie op het niveau van maatschappelijke effecten (in de budgetcyclus) en heeft verder nog niet gevraagd om nadere informatie over het subsidiebeleid. De raad kan haar behoefte natuurlijk altijd aangeven, stelt de gemeentelijke organisatie.

Aanbeveling 4 Meerjarige prestatieafspraken
Spreek (voortvloeiend uit aanbeveling twee) voor meerdere jaren af welke prestaties de instellingen en verenigingen moeten leveren om de beoogde doelen en effecten te bereiken op basis van vaste duidelijke eveneens meerjarige, eenduidige subsidierelatie. Toets bij het behalen van beleidsprestaties op gemiddelden van x jaar, in plaats van prestaties in één jaar. De gemeente dient de subsidieverleningverlening wel te volgen. Bij afwijkingen stuurt de gemeente bij.

Bestuurlijke reactie college: De doelstellingen staan opgenomen in de beleidsregels. Deze hebben een overwegend structureel karakter. Het college zal met de gesubsidieerde instellingen concrete afspraken maken per jaar ten aanzien van de te halen doelstellingen

De rekenkamercommissie heeft in haar nawoord aangegeven dat het gaat in de aanbeveling gaat om een meerjarig contract met doelen en effecten die in een aantal jaar verwezenlijkt dienen te worden. Deze effecten worden geoperationaliseerd in prestatieafspraken die dan ook voor meer jaren gelden. De afspraken dienen wel jaarlijks gemonitord te worden.

Stand van zaken 2010 volgens het college:
De exploitatiesubsidies zijn volgens het college omgevormd naar budgetsubsidies (met uitzondering van de Volksuniversiteit en BOSA). Bij subsidiebeschikkingen worden daar waar mogelijk en wenselijk meerjarige prestatieafspraken gemaakt. De subsidiebeschikkingen voor peuterspeelzalen en onderwijsinstellingen zullen dit jaar aangepast worden.

Bij de bibliotheek is de afgelopen jaren ingezet op het ontwikkelen van een echte budgetsubsidie met prestatieafspraken op outputniveau[4] (zie ook aanbeveling 6). Dit heeft geleid tot een convenant tussen gemeente en bibliotheek. In het convenant is uiteindelijk geen intentie tot meerjarige afspraken opgenomen in het kader van de aanstaande bezuinigingen, blijkens het

[4] Ten tijde van dit doorwerkingstraject was dit convenant overigens nog niet ondertekend.

interview. Voor de bibliotheek zou een meerjarig perspectief wel meerwaarde hebben. Ook in het kader van haar meerjarige ondernemingsplan, stellen respondenten.

De gemeente heeft bij de SWOB ook nog geen meerjarige afspraken gemaakt. Juist omdat er nu een ontwikkeltraject gaande is, wil de gemeente graag jaarlijks overleg om te kijken waar voortgang mogelijk is in dit traject.

Aanbeveling 5 Onderscheid tussen subsidies
Ten aanzien van aanvraag, toetsing en prestatieafspraken kan onderscheid worden gemaakt op basis van drempelbedragen of aard van de organisatie. De rekenkamercommissie is er voorstander van om de procedures bij de kleine subsidiebedragen/vrijwilligersorganisaties zo eenvoudig mogelijk te houden.

Bestuurlijke reactie college: kon zich vinden in de aanbeveling. De aanscherping van het subsidiebeleid zal zich concentreren op de omvangrijke subsidies (budgetsubsidiëring).

Stand van zaken 2010 volgens het college:
Het college geeft aan dat zij onderscheid maakt in budget-, exploitatie-, waarderings- en investeringssubsidies. Dit onderscheid wil men ook in het financiële systeem aanbrengen. De waarderingssubsidies betreffen veelal kleine bedragen. De criteria zijn dat het binnen het beleid past en dat er budget beschikbaar is. Alleen bij de budgetsubsidies worden prestatieafspraken gemaakt. De regels voor het aanvragen van waarderingssubsidies zijn in 2009 vereenvoudigd (onderdeel deregulering). Ook is hiervoor een procesbeschrijving gemaakt (afronding 2010). Dit was een aanbeveling van het rapport van de studenten van de Hogeschool Arnhem Nijmegen over waarderingssubsidies. De aanbeveling is hiermee volgens het college gerealiseerd.

In een interview is aangegeven dat in het kader van deregulering is gekeken welke stukken niet meer hoeven worden opgevraagd omdat de gemeente er toch niets (meer) mee doet.

Aanbeveling 6 Effectiviteit een plaats geven in het gehele subsidieproces
Leg in het subsidieproces meer expliciet en gestructureerd nadruk op de effectiviteit en prestatieafspraken waardoor dit meer een sturingsmechanisme wordt. De procedures zouden zich meer kunnen richten op het waarborgen van de effectiviteit (het behalen van de beoogde effecten, en uitwerking daarvan in prestaties). De beoogde effecten en prestaties dienen in de sturingsdocumenten (beschikkingen, richtlijnen voor verantwoording) consequent terug te komen. Verantwoordingsinformatie kan zo daadwerkelijk gebruikt worden door de gemeente als input voor beleid. Zo wordt voorkomen dat alleen voor de vorm /rechtmatigheid informatie door subsidiënten wordt aangeleverd.

Besteed hierbij ook aandacht aan de dossiervorming/kwaliteit van de informatie hierin, wat wederom een waarborg vormt voor de effectiviteit.

Bestuurlijke reactie college: kon zich vinden in de aanbeveling. De verantwoordingsinformatie van de instellingen zal worden aangepast per verantwoordingsjaar 2008.

Stand van zaken 2010 volgens het college:
Het college verwijst naar de Programmabegroting waarin de doelstellingen zijn vastgelegd. Hieraan zijn (effect-)indicatoren verbonden. In de jaarverslaggeving wordt verantwoording afgelegd over het realiseren hiervan.

In het interview over de bibliotheek is aangegeven hoe de gemeente heeft ingezet op effectiviteit. De gemeente is (gezamenlijk met de bibliotheek) begonnen met het formuleren van beleids-uitgangspunten. Vervolgens is een productenbegroting opgesteld, een meerjarig perspectief (in de vorm van een ondernemingsplan bibliotheek) geformuleerd en heeft dit uiteindelijk geleid tot een convenant (met steun van de provincie). In de bijlage van het convenant staan de kosten per product, en specifieke doelgroepen. De subsidie heeft nu het karakter van beleidsgestuurde contractfinanciering.
Bij de bibliotheek is nu alle informatie beschikbaar om de effectiviteit in het hele subsidieproces expliciet aan de orde te laten komen. Dit is een intensief traject geweest, er is veel in geïnvesteerd, aldus een respondent. Het traject wordt binnenkort met beleidsmedewerkers van diverse afdelingen van de gemeente besproken, om te kijken of ook andere afdelingen dit concept kunnen gebruiken.

Voor het ouderenwerk is eind 2007 een notitie opgesteld over maatschappelijke ondersteuning van ouderen in de gemeente Barneveld en de rol die de gemeente daarbij ziet voor de SWOB. Deze notitie was gebaseerd op drie overleggen tussen de gemeente en de SWOB. Uitgangspunten daarbij waren onder andere de kaders die de raad had vastgesteld over maatschappelijke ondersteuning. Conclusie in de notitie is dat de SWOB-structuur en -cultuur goed aansluiten bij de gemeentelijke uitgangspunten voor maatschappelijke ondersteuning.
Ook bij het ouderwerk is de exploitatiesubsidie inmiddels een budgetsubsidie geworden. Dit is nog wel een leerproces. De SWOB werkt in hun subsidieaanvraag nog niet met een bedrag per activiteit. Het subsidiebedrag is dus niet een resultante van Q x P (hoeveelheid maal prijs).
Onder de streep is het SMART: voor al de activiteiten opgesomd in het SWOB-activiteitenprogramma krijgt de SWOB de subsidie verleend.
Maar bij de subsidieverlening is nu expliciet aandacht voor de prestaties: zowel bij aanvraag als bij verlening. De (nadere) prestaties staan opgenomen in de verleningsbeschikking (voor 2010).
Hier is nog wel een slag te maken, 'maar de SWOB moet daar ook aan toe zijn'. Dit proces is nog gaande.

Aanbeveling 7 Shared partnership (vertrouwen, waarderen, ontzorgen)
Zowel grote als kleine instellingen en verenigingen meer in woord en daad als 'zakelijke' partners van de gemeente aanmerken in het bereiken van maatschappelijke effecten. Het uitspreken van waardering, en het bevorderen dat de organisaties worden aangestuurd door een goed bestuur / raad van toezicht is minstens zo belangrijk als het toetsen (bijvoorbeeld door het aanbieden van kadertrainingen).

Bestuurlijke reactie college: kon zich vinden in de aanbeveling. Waar wenselijk wordt partnerschap versterkt. Vanuit de beleidsafdelingen zal een trekker worden aangewezen die in een integrale werkgroep de gedane aanbevelingen gaat uitwerken.

<u>Stand van zaken 2010 volgens het college:</u>
Het college stelt dat zij nauw samenwerkt met instellingen om de beleidsdoelen te bereiken. Daarbij heeft het college oog voor de behoeften in de samenleving en waardering voor de inzet van vrijwilligers. Het college concludeert dat deze aanbeveling gerealiseerd is.

Deze aanbeveling is niet opgepakt in een integrale werkgroep, zoals het college in haar bestuurlijke reactie aangaf. Ten aanzien van de zakelijkheid in de relatie is voor de budgetsubsidies Bibliotheek en Ouderenwerk in de interviews aangegeven dat de houding zakelijker is, maar dat ook waardering expliciet wordt uitgesproken dan wel dat de gemeente 'meedenkt' met de organisatie. Meerjarige afspraken zouden het partnerschap versterken, meent een respondent.

In het interview licht een respondent toe, dat de gemeente Barneveld geen vrijwilligersbeleid heeft geformuleerd. De gemeente weet wel dat door subsidiering van activiteiten de organisaties indirect weer wat meer geld ter beschikking hebben voor bijvoorbeeld een feestavond. Dus de 'waardering' regelen de verenigingen zodoende zelf.
Bij de sportsubsidies is aangegeven dat de gemeente wel activiteiten subsidieert, gericht op het faciliteren van bestuurders/jeugdleiders. Gesubsidieerde activiteiten zijn bijvoorbeeld:

- Het volgen van jeugdleidercursussen;
- Het houden van een of meer instructieve bijeenkomsten voor jeugdleiders;
- Er zijn diverse trainingen ingezet om de vrijwilligers en trainers meer kennis te laten vergaren voor het uitvoeren van trainingen (voetbal, korfbal, volleybal enz.)

Overigens heeft het onderwerp Vrijwilligerswerk momenteel wel de aandacht van de gemeentelijke organisatie: hoeveel mensen doen aan vrijwilligerswerk? Wat voor rol zou de gemeente eventueel kunnen spelen?[5]

Amendement: overleg van de raad met subsidieontvangers over hun visie op het formuleren van meetbare maatschappelijke effecten die gekoppeld worden aan de subsidieverlening.

<u>Stand van zaken 2010 volgens het college:</u>
Het college had voor oktober 2008 een hoorzitting met verenigingen /instellingen gepland. Wegens gebrek aan belangstelling is die geannuleerd en doorgeschoven naar 29 januari 2009. Deze hoorzitting is om dezelfde reden geannuleerd. De raadsleden zijn hierover geïnformeerd. De agendacommissie van 23 februari 2009 is akkoord gegaan met de opzet en planning, zoals in het Plan van Aanpak Subsidiebeleid in Barneveld (2009) is uiteengezet. Dit betekent dat eerst een onderzoek is uitgevoerd door studenten van de Christelijke Hogeschool Ede. Zij hebben twintig instellingen geïnterviewd. De rapportage hierover is inmiddels ontvangen. Deze geeft geen aanleiding tot bijstelling van het beleid/het houden van een hoorzitting, aldus de gemeente.
Dit amendement is dus niet uitgevoerd. Dit is alleen zinvol bij een wijziging van het subsidiebeleid, aldus het college.

[5] In 2009 werd nog afgezien van een 'gemeentelijk compliment' aan vrijwilligers te geven. De groep vrijwilligers is divers. 'Het is lastig om iets te vinden dat door alle vrijwilligers wordt gewaardeerd.'

4. Conclusies

In 2006 hebben de rekenkamercommissies ViP+ (inmiddels rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand) een onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit van het subsidiebeleid in de gemeente Barneveld. In april 2007 hebben wij hierover een rapport met een aantal aanbevelingen aangeboden aan de gemeenteraad. Centrale uitgangspunten bij deze aanbevelingen waren: richt je als gemeente meer op effectiviteit, voorkom onnodige regelgeving en zie relatiebeheer met de vrijwilligersorganisaties als instrument om de effectiviteit te bevorderen. In de raadsvergadering van 2 oktober 2007 heeft de gemeenteraad ingestemd met de bestuurlijke reactie van het college en met deze aanbevelingen.

De rekenkamercommissie heeft, conform de toezegging bij het uitbrengen van het rapport, onderzocht in hoeverre de aanbevelingen in het rapport in de praktijk zijn gebracht en in hoeverre deze aanbevelingen door de gemeente als effectief worden beoordeeld.

In het algemeen geldt dat de meeste aanbevelingen zijn opgepakt, maar nog in ontwikkeling zijn. Daarnaast is in het nieuwe coalitieakkoord (2010-2014) opgenomen dat het subsidiebeleid opnieuw zal worden bekeken.

Aanbevelingen subsidiebeleid

Aanbeveling 1 Beleidsdoelstellingen richten op meetbare maatschappelijke effecten.

Deze aanbeveling is meegenomen in de werkgroep Budgetcyclus. Over de resultaten van deze werkgroep heeft de rekenkamercommissie al eerder gerapporteerd[6]. In de budgetcyclus wordt gestreefd naar het benoemen van maatschappelijke effecten met bijbehorende indicatoren.
Bij de subsidieverlening wordt vervolgens gekeken hoe de subsidies bijdragen aan deze effecten en indicatoren. Dit proces is overigens nog in ontwikkeling. Bij de onderzochte cases, bibliotheek en ouderenwerk, heeft de rekenkamercommissie geconstateerd dat zoveel wordt mogelijk gekeken naar de beoogde effecten/ indicatoren van het gemeentelijk beleid en hoe de subsidie daaraan bij kan dragen.

Aanbeveling 2 Meerjarige gemeentelijke beleidsvisie

Het college concludeert dat deze aanbeveling niet meer geïmplementeerd hoeft te worden, omdat kan worden aangesloten bij de ontwikkelde (lange termijn) beleidsdoelen en effectindicatoren (zie ook aanbeveling 1).

Aanbeveling 3 Informatievoorziening aan de raad

Deze aanbeveling wordt in 2010 nader uitgewerkt in een overzicht van de verstrekte c.q. begrote subsidies per soort subsidieontvanger. Hiervoor dient de automatisering en registratie nog te worden aangepast.

[6] Zie rapport Coalitieakkoord: meer dan een politiek bindmiddel?

Aanbevelingen subsidieproces

Aanbeveling 4 Meerjarige prestatieafspraken

De gemeente heeft inmiddels met meerdere instellingen meerjarige afspraken gemaakt. Twee kanttekeningen die de organisatie bij de onderzochte cases maakt, zijn:

- In het licht van bezuinigingen wordt hier terughoudend mee omgegaan.
- De organisatie moet er wel aan toe zijn. Sommige organisaties zijn zich nog aan het ontwikkelen/professionaliseren. De gemeente wil in deze gevallen de afspraken jaarlijks opnieuw vaststellen.

Aanbeveling 5 Onderscheid tussen subsidies

De gemeente heeft conform de aanbeveling het proces voor de waarderingssubsidies vereenvoudigd.

Aanbeveling 6 Effectiviteit een plaats geven in het subsidieproces

Bij de budgetsubsidies is, blijkens de twee onderzochte cases, meer aandacht voor prestaties en effectiviteit (dit is niet zozeer in een standaard subsidieproces voor budgetsubsidies verwerkt). Bij de bibliotheek is nu ook alle informatie beschikbaar om het subsidieproces in te steken vanuit prestaties. Bij het ouderenwerk is dit nog in ontwikkeling.

Aanbeveling 7 Shared partnership

Bij de twee onderzochte budgetsubsidies (bibliotheek en ouderenwerk) is aangegeven dat de relaties zakelijker zijn, maar dat de gemeente wel expliciet haar waardering uitspreekt en mee wil denken met de organisaties. Bij de sportverenigingen steunt de gemeente activiteiten gericht op het versterken van bestuur en kader. De gemeente heeft geen beleid ontwikkeld gericht op de waardering van vrijwilligers: de verenigingen regelen dit zelf, is de insteek.

De rekenkamercommissie sluit hiermee het onderzoek naar de effectiviteit van het subsidiebeleid definitief af. Het is aan de gemeenteraad om te bezien of nadere besluitvorming noodzakelijk is.

Bijlage Reactie van het college (juni 2010)

Het college heeft op verzoek van de rekenkamercommissie onderstaand schema aangeleverd, met daarin de actuele stand van zaken per aanbeveling.

Aanbevelingen rekenkamercie + reactie b&w	Onderdeel PvA + stand van zaken
1.Beleidsdoelstellingen richten op meetbare maatschappelijke effecten *Reactie b&w* In 2007 overleg met werkgroep budgetcyclus over verbeteren effectmeting subsidiebeleid.	Onderdeel 1. Meerjarig subsidiebeleid *Stand van zaken* Beleidsdoelstellingen zijn ondermeer vastgelegd in de Programmabegroting/Kadernota. Daar zijn (effect)indicatoren aan verbonden. Het toepassen van de subsidieverordening en beleidsregels, waar ook het beleidsdoel in staat, is een middel om deze doelstellingen te bereiken en moet hierop aansluiten. Conclusie: gerealiseerd
2.Meerjarige gemeentelijke beleidsvisie *Reactie b&w* Wij zullen het meerjarig gemeentelijk subsidiebeleid m.i.v. het volgende coalitieakkoord invoeren.	Onderdeel 1. Meerjarig subsidiebeleid *Stand van zaken* Gelet op bovenstaande is nader specifiek subsidiebeleid overbodig. Conclusie: niet nodig gebleken
3. Informatievoorziening aan de raad *Reactie b&w* Met ingang van 2008 ontvangt de gemeenteraad jaarlijks t/k informatie over het behalen van de doelstellingen van het subsidiebeleid van het jaar ervoor.	2. Informatievoorziening aan de raad *Stand van zaken* Informatie over indicatoren maakt onderdeel uit van de budgetcyclus (o.a. jaarverslaggeving). Een overzicht per soort subsidie, zoals genoemd in het PvA, is in de maak. Conclusie: gerealiseerd (lijst in 2010)
4.Meerjarige prestatieafspraken *Reactie b&w* Doelstellingen voor subsidieverlening zijn opgenomen in de beleidsregels. Wij zullen met de gesubsidieerde instellingen concrete afspraken maken per jaar ten aanzien van de te halen doelstellingen.	3. Meerjarige uitvoeringsovereenkomsten *Stand van zaken* Exploitatiesubsidies zijn omgevormd naar budgetsubsidies, met uitzondering van Volksuniversiteit (subsidie voor personeelskosten) en BOSA (= doorsluizen rijksbijdrage). Bij subsidiebeschikkingen worden (daar waar mogelijk en wenselijk meerjarige) prestatieafspraken gemaakt. De subsidiebeschikkingen voor peuterspeelzalen en onderwijs instellingen zullen dit jaar aangepast worden. Conclusie: in 2010 gerealiseerd
5.Onderscheid tussen subsidies *Reactie b&w* Wij zullen ons met de aanscherping van het beleid waar mogelijk in 2008 concentreren op de omvangrijke subsidies (budgetsubsidiëring).	2.Informatievoorziening aan de raad *Stand van zaken* We maken onderscheid in budget-, exploitatie-, waarderings- en investeringssubsidies. We willen dit onderscheid ook in het financiële systeem aanbrengen. Waarderingssubsidies betreffen veelal kleine bedragen. Waarderingssubsidies moeten binnen het beleid passen en er moet budget voor zijn. Alleen bij budgetsubsidies worden prestatieafspraken gemaakt. De regels voor het aanvragen van waarderingssubsidies zijn in 2009 vereenvoudigd (onderdeel deregulering). Ook is hiervoor een procesbeschrijving gemaakt (afronding begin 2010). Dit mede als

	uitvoering van een aanbeveling van het rapport van studenten van de HAN, over waarderingssubsidies. Conclusie: gerealiseerd
6.Effectiviteit een plaats geven in het gehele subsidieproces *Reactie b&w* Onze verantwoordingsinformatie van de instellingen gaan we aanpassen m.i.v. het verantwoordingsjaar 2008	Onderdeel 1. Meerjarig subsidiebeleid *Stand van zaken* In de Programmabegroting zijn doelstellingen vastgelegd. Daar zijn (effect)indicatoren aan verbonden. Verantwoording hiervan vindt plaats in de jaarverslaggeving. Conclusie: gerealiseerd
7.Shared partnership (vertrouwen, waarderen, ontzorgen). *Reactie b&w* Waar wenselijk versterken we het partnerschap met instellingen.	3. Meerjarige uitvoeringsovereenkomsten *Stand van zaken* Wij werken nauw samen met instellingen om onze beleidsdoelen te bereiken. Wij hebben oog voor de behoeften in de samenleving en waardering voor de inzet van vrijwilligers. Conclusie: gerealiseerd
8.Overleg van de raad met subsidieontvangers over hun visie op het formuleren van meetbare maatschappelijke effecten die gekoppeld worden aan de subsidieverlening. *Reactie b&w* n.v.t. Toevoeging via amendement	Onderzoek door studenten CHE, mogelijk gevolgd door hoorzitting. *Stand van zaken* Voor oktober 2008 was een hoorzitting met verenigingen/ instellingen gepland. Wegens gebrek aan belangstelling is die geannuleerd en doorgeschoven naar 29 januari 2009 die om dezelfde reden is geannuleerd. De raadsleden zijn hierover geïnformeerd. De agendacommissie van 23 februari 2009 is akkoord gegaan met de opzet en planning, zoals in het Plan van Aanpak is uiteengezet. Dit betekent dat eerst een onderzoek door studenten van de CHE is uitgevoerd. Zij hebben 20 instellingen geïnterviewd. Dit rapport is inmiddels ontvangen en levert geen informatie op die aanleiding is tot bijstelling van het beleid/het houden van een hoorzitting. Conclusie: niet uitgevoerd, alleen zinvol bij wijziging subsidiebeleid.